

[Startside](#) > ... > [Anlæggelse Af Retssag](#) > [Hvor Og Hvordan](#) > [Sagsomkostninger](#) > [Germany](#)

Sagsomkostninger

Indholdet er leveret af
Tyskland

Tyskland

Denne side giver et overblik over sagsomkostningerne i Tyskland.

[Familiere — skilsmisse](#)

[Familiere — forældremyndighed](#)

[Familiere — underholdsbidrag](#)

[Handelsret - aftaleret](#)

[Handelsret - erstatningsret](#)

Regler om salærer og honorarer til de juridiske erhverv

Advokater

I Tyskland fastsættes advokatsalæret enten i henhold til lov om advokatsalærer (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz, RVG*) eller ved en aftale om salær indgået mellem advokaten og klienten. Det er altid muligt at indgå en aftale om salæret i stedet for at anvende det salær, der er fastsat ved lov. I sidstnævnte tilfælde skal bestemmelserne i § 49 i den føderale lov vedrørende advokaterhvervet (*BRAO - Bundesrechtsanwaltsordnung*) og § 3a-4b i lov om advokatsalærer overholdes. Når en advokat repræsenterer en klient i retten, kan det aftalte salær ikke være lavere end det, der er fastsat ved lov.

Den lønskala, der er knyttet som bilag til RVG (bilag 1 til RVG), omfatter *værdirelaterede* gebyrer, fast salær eller intervaller, der finder anvendelse på de forskellige ydelser. Salærets størrelse afhænger normalt af kravets værdi og er vist i bilag 2 til RVG i forhold til kravets værdi. Et salærinterval for et krav værdi angiver det maksimumssalær og det minimumssalær, der kan faktureres for de forskellige ydelser. Det passende salær inden for det fastsatte salærinterval skal fastlægges i forhold til arbejdets omfang og sværhedsgrad for advokaten, sagens betydning, klientens økonomiske situation og de særlige ansvarsmæssige risici for advokaten. Salærintervaller anvendes navnlig i strafferetlige og socialretlige sager.

Foged

Fogeder (*Gerichtsvollzieher*) beregner kun deres honorarer i henhold til fogedloven (*Gerichtsvollzieherkostengesetz, GvKostG*). For hver fogedforretning betales et fast honorar.

Faste retsafgifter

Faste omkostninger i civilretlige sager

Faste omkostninger for sagens parter i civile sager

I civile sager beregnes sagsomkostningerne generelt på grundlag af kravets størrelse og er fastsat i loven om retsafgifter (*Gerichtskostengesetz, GKG*) og loven om retsafgifter i familiesager (*Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen, FamGKG*). Afgiftssatserne er fastsat i omkostningsoversigten (bilag 1 til den relevante lov).

Afgifterne er fastsat efter kravets værdi i tabellen over afgifter (bilag 2 til den relevante retsakt).

- I almindelige civile sager og sager om familietvister, navnlig i sager om underholdspligt, er afgiftssatsen 3, mens den for ægteskabssager er 2. I sager vedrørende børn, herunder forældremyndighed og samværsret, er satsen 0,5. Sagens værdi fastsættes som følger: I ægteskabssager fastlægges sagens værdi efter rettens skøn under hensyntagen til sagens omfang og betydning og ægtefællernes indkomst. Normalt svarer sagens værdi til tre gange nettoindkomsten. I familieretlige tvister afhænger sagens værdi normalt af kravets størrelse. I sager om underholdspligt er værdien begrænset til det krævede underholdsbidrag, men kan maksimalt være underholdsbidraget for et år. Eventuelle restancer, der påløber indtil indgivelsen af ansøgningen, indgår i beregningen.
- I sager vedrørende børn, navnlig med hensyn til forældremyndighed og samværsret, er sagens værdi fastsat til 5 000 EUR.

For så vidt angår advokatbistand i form af en beskikket advokat er advokatens salær i mangel af en aftale om salær baseret på sagens værdi, som generelt svarer til det beløb, der anvendes til at fastsætte retsafgifterne. I lov om advokatsalærer fastsættes det præcist for hver type retssag, hvilke salærer der kan beregnes efter hvilken sats. I bilag 2 til RVG opregnes salærene efter sagens værdi.

I civile sager i første instans bliver advokatens sagsomkostninger normalt beregnet med en sats på 1,3 og omkostninger i forbindelse med retsmøder med en sats på 1,2. Hvis advokaten bistår parterne med at nå frem til et forlig i første instans, modtager han/hun også et forligsgebyr (*Einigungsgebühr*), hvor satsen er 1.

Trin i civile retssager, hvor der skal betales faste omkostninger

For almindelige civilretlige spørgsmål, sager om underholdspligt og ægteskabssager betales retsafgifterne, når sagen anlægges, eller stævningen indgives. I familieretlige sager skal de betales ved afslutningen af sagen. Hvis intet andet er aftalt, aflønnes advokaterne for de ydelser, de har udført, efter fuldførelsen af deres opgave. De har imidlertid en lovfæstet ret til forskud.

Faste omkostninger i straffesager

Faste omkostninger i straffesager

I straffesager faktureres der først for de faste omkostninger efter den endelige domfældelse. Retsafgifterne afhænger af den idømte straf og ligger i første instans på mellem 169 EUR og 1 200 EUR. I mangel af en aftale om salær har advokaten, uanset om han/hun er forsvarsadvokat eller advokat for andre parter, ret til salærer fastsat inden for en fastlagt ramme.

Tidspunkt i en straffesag, hvor de faste omkostninger skal betales

Retsafgifterne skal betales efter den endelige domfældelse. Hvis intet andet er aftalt, aflønnes advokaterne for de ydelser, de har udført, ved opgavens afslutning. De har imidlertid en lovfæstet ret til forskud.

Faste omkostninger i forfatningssager

Faste omkostninger for parterne i forfatningssager

Medmindre sagen er anlagt med urette, er sager anlagt ved forbundsforfatningsdomstolen (*Bundesverfassungsgericht*) gratis (jf. § 34 i loven om forbundsforfatningsdomstolen (*Bundesverfassungsgesetz*)). Repræsentation, navnlig ved en advokat (*Rechtsanwalt*), er kun påkrævet, hvis der skal gives møde ved forbundsforfatningsdomstolen (jf. § 22 i loven om forbundsforfatningsdomstolen).

Tidspunkt i et sagsforløb ved forfatningsdomstolen, hvor de faste omkostninger skal betales

Hvis intet andet er aftalt, aflønnes advokaterne for de ydelser, de har udført, efter fuldførelsen af deres opgave ved forbundsforfatningsdomstolen. De har imidlertid en lovfæstet ret til et forskud.

Oplysninger, der skal gives på forhånd af parternes repræsentanter

Parternes rettigheder og forpligtelser

Advokaten er forpligtet til at give sin klient fuldstændige oplysninger og rådgive denne bedst muligt. Dette gøres ved at tilbyde klienten de sikreste og mindst risikofyldte midler til at nå det ønskede mål. Advokaten skal ligeledes henlede sin klients opmærksomhed på alle de risici, der er forbundet med sagen, for at sætte ham/hende i stand til at træffe en informeret beslutning. Advokaten skal besvare klientens spørgsmål på en fyldestgørende og ærlig måde. Inden advokaten indbringer sagen for retten, skal han/hun klart oplyse sin klient om udsigterne for retssagen og de dermed forbundne risici, navnlig med hensyn til de finansielle følger.

Advokaten har i visse tilfælde en særlig oplysningspligt:

- Hvis advokatsalæret fastsættes på grundlag af sagens værdi, skal advokaten angive dette, inden han/hun accepterer opgaven (jf. § 49b, stk. 5, i forbundsloven om advokater). Hvis der foreligger en aftale om salær med advokaten, skal advokaten angive, at det i tilfælde af modpartens godtgørelse af udgifter kun er de omkostninger, der er fastsat i loven, der vil blive godtgjort (jf. § 3a, stk. 1, tredje punktum, i lov om advokatsalærer).
- Inden advokaten indgår en aftale om repræsentation ved en arbejdsret, skal han/hun oplyse sin klient om, at salæret ikke kan godtgøres (§ 12, stk. 1, andet punktum, i *Arbeitsgerichtsgesetz*).

Retsgrundlag for fastsættelse af sagsomkostninger

Hvor kan jeg læse om den tyske lovgivning om fastsættelse af omkostninger?

Tyske lovtekster om fastsættelse af omkostninger findes i boghandlere eller kan downloades gratis fra internettet i deres seneste udgave.

På hvilket sprog kan jeg få oplysninger om den tyske lovgivning om fastsættelse af sagsomkostninger?

Oplysninger om tysk lovgivning om fastsættelse af omkostninger findes generelt på tysk.

Hvor kan jeg finde yderligere oplysninger om sagsomkostningerne?

Websted med oplysninger om sagsomkostninger

De seneste udgaver af den tyske lovgivning findes på webstedet <https://www.gesetze-im-internet.de/>. Du kan downloade de forskellige love på området ved at indtaste den tilsvarende forkortelse (GKG, FamGKG, GNotKG, GvKostG og RVG) i søgefeltet.

Hvor kan jeg finde oplysninger om varigheden af forskellige sager?

Forbundsstatistikkontoret (*Statistisches Bundesamt*) udgiver en serie af årlige [statistiske publikationer](#) om retsplejen. Rapporten om domstolene indeholder f.eks. data om varigheden af civile retssager i hele Tyskland fordelt på retskredse for Landgericht (regional ret) og Oberlandesgericht (regional appeldomstol). Der gives særskilte oplysninger om Amtsgerichte (byretter) og Landgerichte samt om sager i første og anden instans. Rapporten indeholder statistikker over retssagernes varighed på visse retsområder, f.eks. lægeansvar, trafikulykker eller rejsekontrakter.

Hvor kan jeg finde oplysninger om de gennemsnitlige omkostninger forbundet med de forskellige retssager?

Nogle bøger omhandler spørgsmålet om de gennemsnitlige omkostninger ved civile retssager. Disse bøger kan dække forskellige aspekter, herunder retsgrundlag, omkostningsbegrænsende strategier, casestudier og praktiske eksempler. Online findes der desuden forskellige simulatorer, f.eks. på [retsportalen for delstaten Nordrhein-Westfalen](#), som gør det muligt at beregne sagsomkostningerne på forhånd.

Moms

Hvor finder jeg oplysninger om moms? Hvad er de gældende satser?

Domstole og retsfogeder er ikke momspligtige. Advokater skal dog anvende en momssats på 19 %. Beløbet faktureres særskilt og indgår derfor ikke i deres salær.

Retshjælp

Indtægtsloft, der finder anvendelse i civile sager

Enhver, der ikke kan betale sagsomkostningerne eller kun kan betale dem delvist, kan anmode om retshjælp. Der skal tages hensyn til personens personlige og økonomiske forhold. Der skal være en rimelig chance for, at det planlagte søgsmål får medhold, og det må ikke forekomme useriøst. Ansøgeren skal dog anvende sine egne økonomiske midler i det omfang, det er rimeligt. Afhængigt af indkomsten kan retshjælpen bevilges som et beløb, der ikke skal tilbagebetales, eller som skal tilbagebetales i rater. Forbundsministeriet for retlige anliggender har offentliggjort en folder med titlen "[Juridisk rådgivning og retshjælp](#)" (*Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe*), som besvarer de hyppigst stillede spørgsmål med eksempler.

Indtægtsloft for tiltalte i straffesager

I straffesager gælder der andre regler med hensyn til tiltaltes indkomst. I modsætning til hvad der er tilfældet med retshjælp til sagsøgere, gælder der ingen faste indtægtslofter for tiltalte. Bevilling af retshjælp er i stedet underlagt andre kriterier.

Indtægtsloft for ofre for kriminalitet i straffesager

Bevilling af retshjælp til ofre for kriminalitet afhænger af deres indkomst. Der tages hensyn til sagens forventede omkostninger og ansøgerens personlige forhold, herunder underholdspligt og boligudgifter. Der er fastsat fleksible indtægtslofter, og i nogle tilfælde kan der ydes retshjælp med en forpligtelse til at tilbagebetale den i rater.

Andre betingelser for bevilling af retshjælp til ofre for strafbare handlinger

Der gælder en særlig ordning for ofre for visse alvorlige forsætlige forbrydelser. De kan ansøge om gratis retshjælp, uanset deres økonomiske forhold.

Andre betingelser for bevilling af retshjælp til tiltalte

Bevillingen af retshjælp til tiltalte er også underlagt visse betingelser. Den afhænger ikke af indkomsten, men af retlige faktorer, herunder forbrydelsens grovhed, den forventede straf, situationens kompleksitet og den tiltaltes evne til at varetage sit eget forsvar. Der udpeges en beskikket advokat, når den tiltalte er varetægtsfængslet eller skal give møde for en domstol for at træffe afgørelse om vedkommendes varetægtsfængsling eller anbringelse.

Omkostningsfrie retssager

I henhold til §183 i loven om socialretlige domstole (*Sozialgerichtsgesetz, SGG*) medfører en sag for disse domstole ingen omkostninger for de ydelsesberettigede, dvs. forsikrede, modtagere af en ydelse, herunder modtagere af efterladte pension, personer med handicap og deres retsefterfølgere, forudsat at de deltager i sagen som sagsøgere eller sagsøgte i deres respektive egenskab. Personer, der ikke er omfattet af § 183, skal betale et fast beløb for hver tvist i henhold til SGG's § 184: 150 EUR for sager ved domstolene i socialretlige sager (*Sozialgerichte*), 225 EUR for sager ved de regionale domstole i socialretlige sager (*Landessozialgerichte*) og 300 EUR for sager ved forbundsdomstolen i socialretlige sager (*Bundessozialgericht*). I henhold til SGG's § 197 skal omkostninger, der er fastsat i lov om retsafgifter, ligeledes betales i visse tilfælde, hvor hverken sagsøger eller sagsøgte tilhører de personkategorier, der er nævnt i SGG's § 183. Følgende bestemmelser finder anvendelse i straffesager: Hvis sagsøgte frifindes, sagen mod vedkommende ikke indbringes for retten eller indstilles, afholdes omkostningerne og de nødvendige udgifter, som sagsøgte har afholdt, i princippet af staten i

henhold til strafferetsplejelovens § 467 (*Strafprozessordnung*, StPO). Hvis den sagsøgte dømmes, skal vedkommende i princippet selv betale sagsomkostningerne, herunder salæret til den beskikkede advokat i henhold til strafferetsplejelovens § 465.

Under hvilke omstændigheder skal den tabende part betale den vindende parts omkostninger?

Den tabende part betaler modpartens omkostninger: Disse omfatter sagsomkostningerne, den vindende parts lovpligtige advokatsalær og udgifter, rejseudgifter og eventuelt tab af indtægt som følge af deltagelse i retsmøder. Disse omkostninger skal have været nødvendige for at kunne forsvare vedkommendes rettigheder korrekt eller forsvare sig mod et søgsmål.

Honorarer til sagkyndige

Honoraret til sagkyndige, der udnævnes af en domstol, beregnes ud fra en timetakst som fastsat i henhold til lov om honorarer og godtgørelse til sagkyndige og andre intervenienter (*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz*, JVEG). Dette honorar skal betales af parterne.

Udgifter til en sagkyndig, der er udpeget i privat regi af en part til forberedelse af retssagen, medregnes ikke i de sagsomkostninger, hvis godtgørelse er fastsat i dommen. Der skal derfor foretages en separat anmodning om godtgørelse af disse. Hvis en part har udpeget en sagkyndig med henblik på en udtalelse under retssagen, afhænger godtgørelsen af behovet for en sådan udtalelse i den foreliggende sag.

Honoraret til en sagkyndig, der er udpeget af retten til at afgive forklaring, betales af den tabende part. Hvis parterne kun får delvist medhold eller taber sagen, fordeles omkostningerne mellem dem alt efter sagens udfald.

Oversætter- og tolkehonorarer

Oversættere og tolke, der er udpeget af en domstol, modtager et honorar, der også er fastsat i lov om aflønning og godtgørelse til sagkyndige og andre intervenienter. Dette honorar skal betales af parterne. Tolke aflønnes på grundlag af en timesats. Oversættere aflønnes pr. linje. I straffesager finansieres udgifter til tolke- og oversættelsestjenester, der er nødvendige for tiltalte eller interesserede parter, normalt med offentlige midler, forudsat at sådanne ydelser er nødvendige for at forsvare sig eller udøve sine processuelle rettigheder.

Relevante links

[Bundesamt für Justiz \(det tyske justitsministerium\)](#)

[Mæglingsteam i det tyske advokatsamfund](#)

[Forbundsrepublikkens familiemæglersammenslutning](#)

[Forbundsrepublikkens mæglersammenslutning](#)

[Forbundssammenslutningen for mægling inden for økonomi og erhverv](#)

[Mæglingscenter \(CfM\)](#)

[Privat bankombudsmand](#)

[Offentlig bankombudsmand](#)

[Forligsudvalget i den tyske centralbank](#)

[Ombudsmand for det tyske bankkooperativ](#)

[Ombudsmand for sparekasser og byggelånsbanker](#)

[Ombudsmand for delstatssparekasser og -byggelånsbanker](#)

[Rådgivende udvalg og forligsudvalg for lægeorganisationerne](#)

[Forligsudvalget for mobilitet](#)

[Advokatsamfundets forligsudvalg](#)

[Forligsudvalget for turister](#)

[Forligsudvalget Nordrhein-Westfalen for lokal transport](#)

[Ombudsmand for privat syge- og plejeforsikring](#)

[Forligsudvalget for den tyske sammenslutning af bedemænd](#)

[Forligsudvalget for forbundsnetagenturet](#)

[Ombudsmand for den tyske ejendomsmæglerforening](#)

[Handels- og industrikamrenes voldgiftsorganer](#)

[Konsensusudvalget for honorarer og erstatninger](#)

[Sammenslutningen af tyske bilfabrikanter](#)

[De seneste udgaver af tysk lovgivning](#)

Relevante dokumenter

[Rapport for Tyskland om undersøgelsen af omkostningsgennemsigtighed \(565 Kb\)](#)

■ Sidste opdatering: 30/07/2025

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.